

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 822/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Lýdiou Rackovou, Advokátska kancelária, Lichnerova 72, Senec, vo veci namietaného porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo V 2/2013 z 21. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo V 2/2013 z 21. novembra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 2/2010 z 10. februára 2010 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Ntok 2/2009 z 10. decembra 2009, ktorým bol podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietnutý návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania v trestnej veci právoplatne skončenej rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 T 5/2004 z 12. októbra 2005 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 116/2005 z 10. mája 2006.

2.1 Proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 2/2010 z 10. februára 2010 podal sťažovateľ 31. decembra 2012 prostredníctvom obhajcu dovolanie, ktoré krajský súd predložil 6. februára 2013 súdu dovolaciemu. Sťažovateľ v ňom uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

2.2 Najvyšší súd (ako súd dovolací) podľa účinného Trestného poriadku preskúmal podané dovolanie a zistil, že síce bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať, a v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 a 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2011), ale smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému v zmysle § 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku dovolanie nie je prípustné. Preto dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku napadnutým uznesením odmietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol: *„Ustanovenie § 368 ods. 2 Tr. por. bolo doplnené do Trestného poriadku zákonom č. 262/2011 Z. z. s cieľom odstrániť rozdielny výklad rozsahu rozhodnutí, proti ktorým možno podať dovolanie. Rešpektujúc platné a účinné znenie Trestného poriadku, ktoré upravuje procesné podmienky podania dovolania, je potrebné v danej trestnej veci konštatovať, že § 368 ods. 2 Tr. por. neumožňuje podať dovolanie proti rozhodnutiu o návrhu na povolenie obnovy konania, resp. proti rozhodnutiu, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu o návrhu na povolenie obnovy*

konania. Na tento právny záver, ktorý vychádza z jazykového a logického výkladu ustanovení § 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por., nemá vplyv nález ústavného súdu zo 6. októbra 2011, sp. zn. II. ÚS 284/2011. Ten vychádzal z právneho stavu v čase pred účinnosťou zákona č. 262/2011 Z. z., kedy absentovala explicitná normatívna úprava tejto otázky.

Nad rámec toho treba, ale konštatovať, že došlo k porušeniu zákona, ak o sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania rozhodoval senát v rovnakom zložení ako v pôvodnom konaní (v štádiu odvolania). Zmyslom § 397 ods. 2 Tr. por. je zabezpečiť nestrannosť a nezaujatosť sudcov pri rozhodovaní o povolení obnovy konania v súlade s právom obvineného na súdne konanie spravodlivé (čl. 6 ods. 1 Dohovoru). Z rozhodovania o obnove konania sú preto vylúčení aj sudcovia, ktorí rozhodovali na odvolacom súde v pôvodnom konaní.“

3. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd odmietol jeho dovolaním riadne zaoberať. Dovolací súd sa podľa sťažovateľa dôsledne neriadil pravidlom spravodlivého súdneho konania, čím sťažovateľovi podľa jeho slov znemožnil uplatniť jeho právo na preskúmanie veci v opravnom konaní. Toto právo bolo podľa vyjadrenia sťažovateľa jemu odopreté práve tým, že sa najvyšší súd odmietol vecne zaoberať jeho dovolaním. Podľa sťažovateľa navyše z napadnutého uznesenia nevyplýva, akým spôsobom sa najvyšší súd vysporiadal s tvrdením sťažovateľa, že o obnove konania konal a rozhodol ten istý senát najvyššieho súdu, ktorý vec prerokoval v pôvodnom konaní.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu porušené a aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

IV.

7. Predmetom sťažnosti sú námietky sťažovateľa, v zmysle ktorých najvyšší súd porušil jeho právo garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže odmietol jeho dovolanie

napriek tomu, že podľa mienky sťažovateľa sa mal zaoberať ním namietanými dovolacími dôvodmi bez ohľadu na § 368 ods. 1 Trestného poriadku.

8. Ústavný súd v úvode konštatuje, že právny poriadok explicitne vylučuje podanie mimoriadneho opravného prostriedku (napr. dovolania) voči určitému rozhodnutiu, resp. je vylúčená možnosť, aby najvyšší súd posúdil prípustnosť dovolania s ohľadom na dovolacie dôvody, pretože jeho neprípustnosť je daná *ex lege* bez ohľadu na prítomnosť dovolacích dôvodov.

8.1 Ide o situáciu upravenú Trestným poriadkom v § 368 ods. 1 a 2 v spojení s § 382 písm. f), kde Trestný poriadok taxatívne (v § 368 ods. 2) vypočítava rozhodnutia (ak Trestný poriadok neustanovuje inak), voči ktorým je prípustné dovolanie (za splnenia podmienok ustanovených v § 368 ods. 1 v spojení s § 371 Trestného poriadku). *A contrario* je teda voči iným rozhodnutiam krajského súdu dovolanie neprípustné (ak Trestný zákon neustanovuje inak) bez ohľadu na to, či sú, alebo nie sú naplnené dovolacie dôvody upravené v § 371 Trestného poriadku a dovolací súd je povinný odmietnuť dovolanie bez preskúmania veci a ohľadu na prítomnosť dovolacích dôvodov.

8.2 Ďalej je nevyhnuté doplniť, že zákonom č. 262/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (účinným od 1. septembra 2011), došlo k zásadnej zmene ustanovenia § 368 Trestného poriadku. K dnešnému dňu platné a účinné (a rovnako už v čase podania dovolania sťažovateľom a rozhodovania najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho) znenie § 368 Trestného poriadku nepripúšťa pochybnosť o otázke prípustnosti dovolania voči uzneseniu odvolacieho súdu o zamietnutí sťažnosti voči uzneseniu prvostupňového súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania.

8.3 Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci (t. j. aj najvyššieho súdu), ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol

náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

8.4 Ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti považoval za kľúčové posúdenie, či vzhľadom na procesný postup najvyššieho súdu v konaní o dovolaní, spôsob, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoj právny názor, a spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení, ktorými najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie vzhľadom na zistený skutkový stav, nie je sťažnosť zjavne neopodstatnená.

8.5 Posudzujúc procesný postup najvyššieho súdu v konaní o dovolaní sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd vo veci dovolania konal zákonom predpísaným procesným postupom (§ 377 a nasl. Trestného poriadku). Postup najvyššieho súdu plne korešpondoval so zákonnými požiadavkami kladenými na postup dovolacieho súdu a požiadavkami kladenými čl. 6 ods. 1 dohovoru na procesný postup všeobecného súdu.

8.6 Čo sa týka skutkových a právnych záverov, a teda aj interpretácie a aplikácie ustanovení Trestného poriadku o dovolaní a aj odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd nijako nevybočil z medzí

určených čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil skutkové zistenia a svoj právny názor, aplikoval a interpretoval príslušné právne normy Trestného poriadku v súlade s ich znením, obsahom i duchom a závery najvyššieho súdu obsiahnuté v napadnutom uznesení je následne potrebné považovať za výraz autonómneho rozhodovania najvyššieho súdu v konaní o dovolaní.

8.7 K námietke sťažovateľa, že najvyšší súd označil dovolanie za neprípustné, aj keď boli dané dovolacie dôvody a mohlo dôjsť k porušeniu ústavných práv sťažovateľa, ústavný súd uvádza, že úvahy najvyššieho súdu, podľa ktorých dovolanie proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu o zamietnutí sťažnosti voči uzneseniu prvostupňového súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania nie je prípustné, treba považovať (predovšetkým s ohľadom na závery uvedené v predchádzajúcich bodoch) za súladné s Trestným poriadkom (ústavný súd opakovane odkazuje na novelizáciu Trestného poriadku zákonom č. 262/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony účinným od 1. septembra 2011) a odôvodnenie týchto úvah za úplné a presvedčivé. Postup a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sú ústavne konformné, nie sú svojvoľné (arbitrárne) alebo ústavne neudržateľné pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovanej právnej úpravy.

8.8 Rekapitulujúc dosiaľ uvedené, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal dovolanie proti uzneseniu najvyššieho súdu o zamietnutí sťažnosti voči uzneseniu krajského súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania. Voči tomuto rozhodnutiu (uzneseniu) najvyššieho súdu nie je v zmysle § 368 ods. 2 Trestného poriadku dovolanie prípustné. Pre úplnosť ústavný súd dopĺňa, že Trestný poriadok neupravuje odlišne uvedené závery ani v treťom diele ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku (§ 393 až § 405a) upravujúcom obnovu konania. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mohol a mal vedieť, že dovolanie voči uzneseniu najvyššieho súdu o zamietnutí sťažnosti voči uzneseniu krajského súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania nie je prípustné a podané dovolanie bude odmietnuté pre neprípustnosť (vyplývajúcu z Trestného poriadku).

8.9 Nota bene ústavný súd pripomína, že sťažovateľ bol oprávnený podať sťažnosť ústavnému súdu priamo proti uzneseniu najvyššieho súdu o zamietnutí sťažnosti voči uzneseniu krajského súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania v lehote predpokladanej § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

9. Z už uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2015